IDA-TALLINNA KESKHAIGLA

AS Ida-Tallinna Keskhaigla
Ravi 18, 10138 Tallinn
Rg-kood 10822068
Tel 666 1900
E-post info@itk.ee
www.itk.ee

Lumbaalpunktsioon

Käesoleva infoleht tutvustab patsiendile lumbaalpunktsiooni olemust, uuringu käiku ja tüsistusi.

Uuringu/protseduuri eesmärk

Lumbaalpunktsioon on uuring, mille abil saab arst uurida patsiendi seljaajuvedelikku ehk liikvorit ning seeläbi diagnoosida närvisüsteemi põletikulisi, neurodegeneratiivseid ja kasvajalisi haigusi. Harva võib uuring üle minna raviprotseduuriks; seda selgitab arst patsiendile individuaalselt.

Lumbaalpunktsiooniga on võimalik hinnata vere sattumist koljut seestpoolt vooderdavate kelmete vahelisse ruumi (juhul kui kliiniline seisund viitab sellele ning diagnoos pole kompuutertomograafi abil kinnitust leidnud).

Uuringul ei ole alternatiivi, sest muul viisil ei ole võimalik diagnoosida teatud haigusi, eelkõige ajukelmepõletikku ehk meningiiti ja ajupõletikku ehk entsefaliiti.

Uuringu olemus ja tegemine

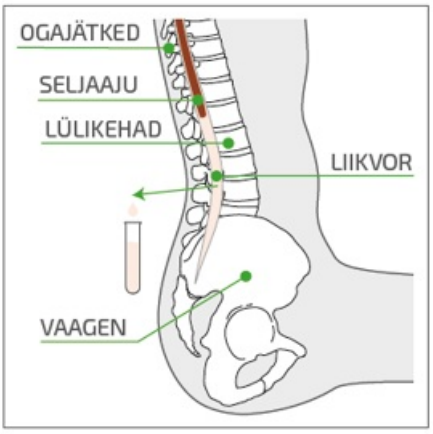

Lumbaalpunktsioon on invasiivne uuring, mida teeb arst, keda abistab õde.

Enne uuringut peab patsient tühjendama põie. Uuringu ajal patsient istub või lamab. Istudes küürutab ta ettepoole, hoides süles patja. Lamades on patsient paremal või vasakul küljel, tema pea on maksimaalselt rinnale painutatud ning põlved vastu kõhtu kõverdatud. Võimalik, et talle asetatakse padi põlvede alla.

Vajaduse korral raseeritakse patsiendi seljal punktsioonikoht, mis seejärel puhastatakse. Selja desinfitseerimisel võib patsient tunda ebamugavust. Punkteerimisel kasutatakse ühekordset spetsiaalset nõela, mille torkamisel läbi naha on tunda tavapärast valuaistingut. Harvadel juhtudel võib kogeda valu kiirgumist jalga, mis meenutab natuke elektrilööki.

Kui nõel liigub läbi ämblikvõrkkelme (üks aju ümbritsevatest kelmetest), hakkab seljaajuvedelik ehk liikvor tilkuma steriilsesse proovinõusse. Täiskasvanult eemaldatava liikvori kogus ei ületa 10-20 ml.

Uuring kestab üldjuhul maksimaalselt 10 minutit. Seljaaju vedelikku hindab visuaalselt protseduuri käigus seda tegev arst, seejärel saadetakse proovinõud laboratooriumisse analüüsimiseks.

Patsiendi anatoomiliste iseärasuste korral võib uuring kesta kauem. Väga moondunud lülisamba puhul võib uuring ka ebaõnnestuda. Analüüsi tulemuse vastuse saab patsient teada oma raviarstilt.

Pärast uuringut

Uuringu järel kaetakse torkekoht steriilse haavaplaastriga. Hilisema peavalu ärahoidmiseks on soovitatav lamada pärast uuringut pool tundi kõhuli ja seejärel kuni kaks tundi selili madala peaalusega.

Tüsistused

Lumbaalpunktsiooni võimalikud tüsistused on järgmised:

- peavalu, mis on tingitud liikvori rõhu langusest; tekib püstiasendis ja taandub lamades ning võib kesta kuni nädala,
- liikvori leke (uuringujärgsete soovituste eiramisel),
- torkekoha kõrgenenud tundlikkus ja valulikkus,
- valu kiirgumine jalga,
- torkekohal verejooks,
- infektsioonioht torkekohal.

Probleemide tekkimisel palun võtke ühendust protseduuri teinud arstiga.

ITK496
Käesoleva infomaterjali on kooskõlastanud sisekliinik 01.01.2024. a